

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 441/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. mája 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Cahajlom, Advokátska kancelária, Dlhý rad 16, Bardejov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 13, čl. 17, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 33 T 25/2015 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Tos 1/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 13, čl. 17, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len

„okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 33 T 25/2015 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Tos 1/2016. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 4. mája 2016. Ešte 5. mája 2016 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť spísaná osobne a vlastnoručne sťažovateľom. Osobné podanie sťažovateľa bolo odovzdané na poštovú prepravu 4. mája 2016.

Zo sťažnosti podanej právnym zástupcom vyplýva, že smeruje voči okresnému súdu vo veci sp. zn. 33 T 25/2015 a voči krajskému súdu vo veci sp. zn. 10 Tos 1/2016. Tieto údaje sú zrejmé z titulnej strany podania.

Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 33 T 25/2015 z 1. októbra 2015 bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona. Bol mu za to uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov nepodmienečne so zaradením na výkon trestu do ústavu so stredným stupňom stráženia.

V priebehu konania bolo podaných viacero námietok a sťažností, ktorými sa okresný súd vôbec nezaoberal, nevysporiadal sa s nimi a nepodal k nim žiadne stanovisko.

Konkrétne sťažovateľ 23. júna 2015 podal námietku zaujatosti proti súdnemu znalcovi MUDr. [REDAKOVANÉ]. Okresný súd sa k námietke nevyjadril a ani sa ňou nezaoberal. Dňa 7. augusta 2015 požiadal okresný súd o vypočutie svedkyne JUDr. [REDAKOVANÉ], ktorá mu bola 3. mája 1996 ustanovená za obhajkyňu, keďže jej svedectvo môže podstatnou mierou ovplyvniť vec. Napriek tomu svedkyňa nebola vypočutá a nebolo vyžiadané ani jej stanovisko k veci.

Napokon 7. augusta 2015 namietal, že v čase vydania odsudzujúceho rozsudku okresného súdu bol vyhlásený za mŕtveho, pričom za deň jeho smrti bol určený 2. máj 1996. Vyplýva to z rozsudku okresného súdu č. k. 24 Nc 1327/01-26 zo 6. mája 2003. Trestné stíhanie voči niekomu, kto po začatí trestného stíhania zomrel, malo byť zastavené. Konštatovanie okresného súdu, že trestné stíhanie nebolo zastavené preto, že sťažovateľ bol fyzicky prítomný, neobstojí, pretože trestné stíhanie malo byť zastavené ešte v prípravnom konaní. Skutočnosť, že trestné konanie nebolo zastavené, treba považovať za porušenie

zákona. Dôležité je tiež, že vyhlásenie za mŕtveho je verejne známa skutočnosť. Až rozsudkom okresného súdu z 24. októbra 2014, ktorý sa stal právoplatným 21. novembra 2014, bol skorší rozsudok o vyhlásení za mŕtveho zrušený.

Vzhľadom na ustanovenia § 61 ods. 1 Trestného zákona bolo treba trestné stíhanie proti sťažovateľovi považovať za premlčané, čo sťažovateľ v konaní aj namietal.

Keďže nechal časť svojho majetku na Slovensku, možno usúdiť, že sa chcel po nejakom čase vrátiť späť.

Po spáchaní činu bol ešte na Slovensku kontrolovaný políciou. Podobne pri pokuse o vstup do Veľkej Británie bol preverovaný asi 4 hodiny. V Poľsku pracoval na verejne prístupných miestach, pričom niekoľkokrát bol políciou legitimovaný. To všetko svedčí o tom, že sa neskrýval ani pred verejnosťou, ani pred oficiálnymi orgánmi rôznych štátov. Ani s týmito námietkami sa okresný súd nevysporiadal.

Sťažovateľ 2. decembra 2015 požiadal okresný súd o prepustenie z vyšetrovacej väzby. Uznesením okresného súdu z 10. decembra 2015 bola žiadosť zamietnutá. Na neverejnom zasadnutí sa nezúčastnil jeho obhajca z dôvodu, že nebol včas informovaný. Dozvedel sa o konaní neverejného zasadnutia telefonicky iba deň predtým, svoju neúčasť ospravedlnil pre kolíziu pojednávaní. Neverejné zasadnutie sa napriek tomu konalo, voči čomu sťažovateľ namietal. Uznesením krajského súdu sp. zn. 10 Tos 1/2016 z 26. januára 2016 bola sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu zamietnutá.

Podľa názoru sťažovateľa konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby bolo neprimerane dlhé, keďže konečné uznesenie dostal až 10. februára 2016 a jeho obhajca dokonca až 26. februára 2016.

Ďalej sťažovateľ namieta, že sa iba bránil pred opakovanými útokmi poškodeného (svojho otca), ktorý sa mu vyhrážal zabitím. Bol v šoku, dezorientovaný a v silnom citovom

rozrušení, čo potvrdili aj znalci. Poškodeného sa bál a bál sa o svoj život. To bol dôvod nutnej obrany kritického dňa 1. mája 1996.

Sťažovateľ považuje za významnú aj skutočnosť, že poškodený bol v minulosti boxerom a vedel dávať tvrdé údery, ktorých sa bál. To sčasti priznáva aj krajský súd, no napriek tomu odmieta, že šlo o nutnú obranu. Pritom poškodený sa napichol na nôž sťažovateľa, keď na sťažovateľa útočil.

Sťažovateľ žiada vydať tento nález:

„1. Základné práva a slobody podľa Čl. 17 Ústavy SR sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (...) na súdnu a právnu ochranu a právo na objektívne prejednanie záležitosti v primeranej lehote, bez zbytočných prieťahov, boli porušené.

2. Základné práva a povinnosti podľa Čl. 13 Ústavy SR sťažovateľa boli porušené.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 25.000 €, ktoré je povinný sťažovateľovi zaplatiť Okresný súd Prešov a Krajský súd v Prešove spoločne a nerozdielne do 60 dní od rozhodnutia k rukám sťažovateľa.

4. Sťažovateľ si uplatňuje nárok na náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré sú porušovateľa povinní zaplatiť k rukám právneho zástupcu do 60 dní od rozhodnutia. (trovy konania vyčíslime dodatočne).“

Z osobného podania sťažovateľa vyplýva, že požaduje, aby ho ústavný súd oslobodil spod obžaloby vzhľadom na jeho konanie v nutnej obrane. Alternatívne požaduje mimoriadne zníženie uloženého trestu z dôvodu zmenšenej príčetnosti a prevažujúcich poľahčujúcich okolností. Taktiež sa domáha, aby ústavný súd prehodnotil všetky úkony trestného konania vykonané v čase, keď bol vyhlásený za mŕtveho. Napokon žiada rozhodnúť o premlčaní trestného stíhania.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 10 To 1/2016-923 z 9. marca 2016 vyplýva, že ním bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 33 T 25/2015

z 1. októbra 2015, ktorým bol uznaný za vinného z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona za skutok spáchaný 1. mája 1996.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa názoru ústavného súdu podaná sťažnosť nemá všetky náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde.

Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým sa porušilo základné právo alebo sloboda, ak to pripúšťa povaha tohto iného zásahu.

Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže

a) prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov,

b) vrátiť vec na ďalšie konanie,

c) zakázať pokračovanie v porušovaní základného práva alebo slobody, alebo

d) prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil, obnovil stav pred porušením základného práva alebo slobody.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Navrhované znenie nálezu (petit) neobsahuje celý rad náležitostí vyplývajúcich z citovaných ustanovení, a to aj napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Táto skutočnosť postačuje pre odmietnutie sťažnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti ešte poznamenáva, že navrhované znenie nálezu vyplývajúce z osobného podania sťažovateľa je celkom mimo intencií § 56 zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľ požaduje vydanie takého rozhodnutia, ktoré je v právomoci všeobecných súdov v rámci trestného konania.

Napriek dosiaľ uvedenému považuje ústavný súd za potrebné poukázať aj na ďalšie skutočnosti.

Hoci to z petitu priamo nevyplýva, z dôvodov sťažnosti možno usudzovať, že sťažnosť smeruje nielen voči odsudzujúcemu rozsudku, ale aj voči uzneseniu, ktorým bola

žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietnutá. Sťažovateľ pritom sám uvádza, že uznesenie krajského súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť proti neprepusteniu z väzby, bolo doručené jemu 10. februára 2016 a obhajcovi 26. februára 2016. Vzhľadom na ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde bolo treba sťažnosť v tejto časti podať do dvoch mesiacov od právoplatnosti, čo sa však nestalo. Vztahuje sa to tak na námietku neúčasti obhajcu na neverejnom zasadnutí okresného súdu, ako aj na námietku pomalého rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Z pohľadu ústavného súdu sa javí ako rozhodujúca tá okolnosť, že sťažovateľ má možnosť domáhať sa ochrany svojich práv v dovolacom konaní, keďže niektoré z námietok uplatnených v sťažnosti by bolo možné kvalifikovať ako dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Inými slovami, podaná sťažnosť sa javí aj ako predčasná, a to pre nevyužitie možnosti podať dovolanie. Z tohto aspektu možno konštatovať, že v súčasnosti nie je ešte daná právomoc ústavného súdu vo veci konať, keďže táto právomoc je iba subsidiárna a prichádza na rad len po vyčerpaní prostriedkov nápravy v konaní pred všeobecnými súdmi.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2016